

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bd Regele Ferdinand No. 5.

A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Ecoul

Apare zilnic la orele 8 după amiază

Note zilnice

Redresarea bugetului este o chestiune care, pe drept cuvânt, preocupă nu numai guvernul ci întreaga țară.

S'au încercat diferite panacee pentru vindicarea bolnavului buget, dar tot la apăsarea celor mici s'a ajuns, tot la reducerea numărului funcționarilor.

E adevărat, aceștia reprezintă cel mai însemnat capitol al bugetului general al statului. Sumele cheltuite pentru personalul administrativ sunt astronomice față de necesitățile stricte ale serviciilor publice. Și apoi inflația de funcționari datorită nepotismului de care vorbeam în numărul nostru de ieri, stânjenește buna funcționare a serviciilor din birourile statului.

Din lipsă de mese pentru funcționarii supranumerari și fără rost, și din lipsa de ocupație chiar, aceștia circulă toată ziua pe culoare sau se adună în câte un birou izolat care e transformat în sală de fumat sau cafe-gerie, și apoi discută ultimele evenimente politice sau... amoroase.

Acest procedeu e molipsitor. Funcționarii cari ar avea de lucru își spun că nu sunt cu nimic mai bine plătiți decât „protejații”, și atunci... fac la fel.

Iar dosarele se ngrămădesc peste olaltă, și se pierd, iar bietul cetățean poate să aștepte mult și bine până să i se rezolve treburile.

Desigur că reducerea numărului funcționarilor este o necesitate în aceste cazuri.

Ne temem însă, să nu fie dați afară tocmai cei ce-ar munci serios dacă n'ar fi paraziții cari să-i indemne la lene.

Balajthy Eugen, popa luteran și iredentist, care a scăpat ocazia de a se așeza pe fotoliul parohiei din Arad, a adresat alegătorilor arădani cari-l doreau, un mesaj prin care le spune:

„Nu persoana contează, ci interesele bisericești, de aceea, să vă liniștiți. Eu îmi voi continua viața de muncă ce o duc de 20 ani încoace”.

De sigur! Ce putea spune altceva? Cei ce cad sunt întotdeauna idealști și plini de abnegație și devotament pentru interesele generale.

Cu toate acestea, chiar dacă — după cum spune — își va dedica viața unei munci serioase și constructive, ne pare bine că aceasta nu se va întâmpla aici în orașul nostru. Avem destui cari să ne hărțuiască. Nu ne lipsea deloc și Balajthy. Așadar: adio!

Cică-i „chestie penibilă”. De ce să fie penibilă? Dar, ce, este oare primăria datoare să-i dea socoteală lui Parecz de cele ce face? Să n'aibă primăria curaj să pună chestiunea pe tapet? Dar cine dispune în țara aceasta! Frații lui Fabian Gabor? Cetățenii orașului așteaptă o

soluție. O anumită soluție. Și cât mai urgentă.

Să fie oare lași cei dela primărie? Și n'fața cui?

Haideți domnilor, nu amânați de pe-o zi pe alta o hotărâre care nu poate fi decât cea dorită de opinia cetățenilor acestui oraș!

Flori de ghiță

Toamna pdește frunzele cu sărutu-i prevestitor al iernii.

Din camerele sărace, tineri încrezători ai unei vocații divine, se ofilesc, se pierd, se duc încet dar sigur, zi de zi, ceas de ceas, în altă lume, însoțiți de zimbetele ironice ale criticilor de dugheand, și cu umbra regretului în ochii stinși pe veci, purtând efemera amintire a unui suflet pătruns de chemarea lor.

Se duc...
In colțuri de oddite de mansardă rămân pânze abia începute, purtând stampila încrederii fără hotare, trăsura divină a genului, în supra-prema forță, pe măsufe soioșite de prânzuri frugale vor aștepta în zadar strofele neterminate, maestrilor lor fărari de gânduri s'au dus necunoscuți, umili, gonii parca dintr'o lume departe de sufletul lor.

Flori de ghiță, ornamente momentane ce se topesc încet, pic cu pic.

Necruțătoarea și sublimă uitare va cuprinde sub mania ei și florile și autorul înfrății deapurarea în negura veacurilor.

In urma lor, o cruce de brad, o notă de 2 rânduri în ziar și simfonia turbată a vieții stupida și ironică, va trepida mai departe ca și când nu s'ar fi întâmplat nimic.

Așa a murit Dida Dobrescu, pe un pat de spital cu zămbetul regretului pe buze, pentru o operă începută magnific.

Florile și chipurile imortalizate de ea, se vor usca, se vor scoroji pe panouri sub ochii ignoranți ai profanilor ce adoră futurismul din snobism.

Premiile salonului oficial, succesul expoziției dela Universul, de anul acesta și cel din Spania, medalia de aur a președintelui Zammora se vor uita toate. Amintirea ei va rămâne doar în sufletele celor ce au cunoscut-o, și înțeleș-o, dar cât...?

Don chishotes-ul primit în dar, desvdlue ironia unei soarte, a unei lupte stupide cu destinul în drum spre nemurire.

Flori de ghiță.
In liniștea ta de dincolo de lume, îți cer iertare că în locul recenziilor de vernisaj ce-mi promisesem să-ți scriu, îți aduc un umil prinos, prin cele câteva rânduri, flori de ghiță pe proaspătul tău mormânt.

Ilie Moroianu

In pragul prăbușirii

definitive a celor 160 de bănci românești din Ardeal și Banat

— De vorbă cu d. dr. Petre Nemoianu —

„Ultimele evenimente au dovedit că, în materie de politică bancară nu avem deaface cu greșeli de inspirație, sau de necunoașterea împrejurărilor din Ardeal și Banat, ci cu o acțiune conștientă de distrugere a băncilor românești din nouile provincii”, — ne-a precizat d-sa

Despre starea de adevărat dezastru financiar în care au intrat deponenții băncilor românești din Ardeal și Banat, în anii din urmă, nu numai din pricina conjecurii de krach general financiar, dar și din cauza indolenței vnovate a conducerii de stat, care n'a intervenit la timp să salveze economiile micilor burghezi: preoți, învățători, comercianți modesti ai satelor și plugari, ziarul nostru s'a ocupat în mai multe rânduri, cerând cuvenitele măsuri de îndreptare, însă, după cum se constată și astăzi, cei cari aveau datoria să se sesizeze nici n'sau sinchisit de nimicirea economică și chiar morală a unei clase: — pârghia românismului de ieri și din prezent în provinciile de dincoace de Carpați.

Un redactor al nostru trimis în anchete la București, profitând și de prilejul unei fericite întâlniri cu distinsul luptător bănățean, d. dr. Petru Nemoianu, avocat în capitală, i-a cerut pentru „Ecoul” păreri d-sale privitoare la situația creată băncilor românești din Transilvania de

către legea conversiunii și aceea de reformă bancară.

Băncile din București au sprijinit pe minoritari, distrugând institutele românești ardelenice și bănățene

D. dr. Nemoianu și-a început prețioasele declarațiuni astfel:

„Politica noastră bancară din ultima vreme este menită să răscolească puternice valuri de nemulțumire în Ardeal și Banat. Nemulțumirile acestea sunt de dată mai veche, dar nu au luat forme concrete până acuma. Ca să înțelegem originea răului, vom arunca o scurtă reprivire asupra trecutului.

Spre deosebire de alte probleme, greșelile de ordin financiar ce s'au succedat dela Unire încoace, nu izvorăsc din necunoașterea împrejurărilor din Ardeal și Banat, ci din faptul, că bancherii din București, dela început s'au prezentat în nouile provincii în semnul unei concurențe deschise. Această concurență a fost atât de accentuată, încât descinzând aci, marile bănci bucureștene au preferat mai curând să co-

laboreze cu elementul minoritar, decât cu cel românesc. Această atitudine nu s'a schimbat nici până în prezent; dimpotrivă, ea s'a mai înrăutățit.

La centralele băncilor din București, vă veți convinge, că dialectul ardelean nu are ocazia să supere timpanul cu rezonanță specială a nici unui bancher român, în schimb însă, limba lui Arpad este așezată la loc de frunte. Grație acestui spirit de manifestă concurență, cele 160 de bănci românești din Ardeal și Banat, lipsite de ajutorul fraților, au fost nevoite să-și urmeze drumul lor tradițional, bazându-se exclusiv pe agricultură și pe puterile Proprii, în vreme ce capitalul penetrat din vechiul Regat, mergea braț la braț cu minoritarii. Adică românii ardeleni și bănățeni, Unirea le a adus o nouă concurență, sporită ca forță, prin colaborarea marii burghezii bucureștene, cu aceea minoritară din Ardeal și Banat.

(Continuare în pag. II).

Piaristii din România: cuiburi camuflate ale iredentismului Budapestan

Vicleanul decret nr. 35051/921 al Sfântului Scaun subordonează Ungariei pe piaristii din România

Dovada iredentismului

Piaristii din România, spre a-și masca adevărata identitate

— aceia de unelte în mâna iredentismului și revizionismului maghiar — afirmau în ultimul timp în corespondența lor cu organele noastre de stat, că așa-zisul ordin piarist din România este o parte din ordinul piarist universal, și, după ce s'a răzlețit, în urma războiului, din ordinul piarist din Ungaria, ar fi devenit independent, la 1925, prin decretul Sfântului Scaun, comunicat prin generalul ordinului din Roma, sub nr. 164/1925.

Dacă ar fi fost așa, puterea de stat român n'ar fi avut nimic de zis, fiindcă înseamnă că piaristii din România nu mai depind prin nimic de cei din Ungaria, nu mai stau sub influența

acestora și nu mai pot fi uneltele lor politice.

Un decret care există — și altul care nu există

Adresa direcțiunii cultelor din ministerul instrucțiunii însă, expediată piaristilor la data de 28 August a. c., ca răspuns la cererea acestora de a li se acorda personalitatea juridică (adresă de care ne-am ocupat alaltăieri), spune textual că ministerul nostru de culte n'a avut cunoștință de nici unul din documentele atât de importante, care au dus la separarea piaristilor din România de cei din Ungaria, pentru că nici unul din aceste documente importante nu s'a pus, pe nici o cale, la dispoziția ministerului.

Ceeace însemnează că pia-

ristii din România au spus neadevăruri, având interesul de a ascunde reala lor situație în țara noastră.

Aceiaș adresă a ministerului instrucțiunii mai spune însă că, prin organele sale — deci nu pe cale de corespondență între minister și piaristii — ministerul nostru a descoperit decretul nr. 3505/1921 al Sfântului Scaun, decret despre care toți Provincialii de până acuma ai ordinului piarist din România au afirmat, în repetite rânduri, în fața autorităților de stat, administrative și judiciare, că a înființat o Provincie independentă a ordinului din România, în timp el a înființat, tocmai dimpotrivă, o viceprovincie a ordinului maghiar din Ungaria pe teritoriul nostru.

(Continuare în pagina IV-a).

In pragul prăbușirii

definitive a celor 160 de bănci românești din Ardeal și Bănat

— De vorbă cu d. dr. Petre Nemoianu —

„Ultimele evenimente au dovedit că, în materie de politică bancară nu avem de-a face cu greșeli de inspirație, sau de necunoașterea împrejurărilor din Ardeal și Bănat, ci cu o acțiune conștientă de distrugere a băncilor românești din nouile provincii”, — ne-a precizat d-sa

(Urmare din pagina I-a)

Această dublă politică financiară, — cu caracter național al băncilor românești din Ardeal și Bănat și pur capitalistă a celor din București, — putea să fie urmată înainte, deoarece se credea că, odată și odată, se va recunoaște greșala, iar marele și micul capitalist român se va uni. Această speranță a făcut, ca politica paralelă financiară românească să nu fie combătută cu mijloacele și cu energia pe care o merita.

Astăzi însă, situația s'a schimbat. Ultimele evenimente au dovedit că, în materie de politică bancară nu avem de-a face cu greșeli de inspirație, sau de necunoașterea împrejurărilor din Ardeal și Bănat, ci cu o acțiune conștientă de distrugere a băncilor românești din nouile provincii.

Efectele legii conversiunii

Prilejul l-a servit legea conversiunii. Nu conversiunea în sine, ci modul de repercușiune a acesteia, prin faptul că, efectele ei nu sunt concepute pe ideea unei dreptăți sociale, și cu atât mai puțin a unei naționalități.

In timp ce în vechiul Regat, băncile populare, ca și creditorii acestora sunt fericiți, prin lege, de efectele ei ultra-radicală, iar marile bănci prin participarea lor la contribuția de 460 milioane anual a Statului, băncile românești din Ardeal și Bănat, ca și creditorii acestora, vor trebui să suporte fără nici un menajament, toate rigorile acestei legi. Și n'am avea nimic de zis, dacă am sta măcar în rând cu băncile minoritare! Dar acestea neavând un portofoliu pur agricol, scapă aproape în întregime de efectele legii conversiunii, în timp ce băncile românești din Ardeal și Bănat sunt condamnate să piară până la una.

Circa 90%, vor sucumba din cauza pierderilor impuse de lege și neacoperite de Stat, iar restul de 10%, din cauza legii bancare, care nu permite funcționarea lor decât cu un capital înzecit mai mare, decât ceace le va rămânea după aplicarea conversiunii. Astfel, nu credem să existe om de bunăcredință, care să ne poată face să înțelegem, că excluderea băncilor românești ardeleni dela contribuția statului, ca și legea bancară, ar fi izvorât din nevoia de a apăra vre-un interes național sau social, românesc. Căci interesele naționale și sociale ale românilor din Ardeal și Bănat, nu cer să nu avem măcar o mică burghezie românească în aceste provincii și numai bănci minoritare! O asemenea idee nu putea să se cuibărească decât în capetele dușmanilor celor mai

inversunați ai țării noastre, sau în mintea unor capitaliști fără dragoste de neam și fără frică de Dumnezeu.

Cel lezați vor reacționa

Când politica bancară oficială a țării noastre a apucat pe o asemenea pantă, nu mai poate fi vorba de vre-o nădejde în mai bine și va trebui să luăm poziție de apărare împotriva aberațiilor și a crimei ce se săvârșește. Românii ardeleni și bănățeni vor trebui să refuze cu o brutalitate necunoscută și nepracticată încă de ei, hegemonia e-

conomică și socială a minoritarilor din aceste provincii, chiar dacă aceasta va avea girul, conștient sau inconștient, al guvernului românesc. Căi și mijloace sunt, slavă Domnului, destule. Păcat însă de ripisa de energie românească ce trebuie să o cheltuim, nu într-o operă constructivă, națională, ci în luptă cu guvernele românești, cari, în loc să ne ocrotească, ele lușile ne distrug. Dar dacă situația este atât de gravă, vă veți întreba, cum se face că cercurile economice și politice din Ardeal și Bănat nu s'au opus cu destulă energie, împiedecând săvârșirea greșelii?

Duplicitatea „Solidarității” și a băncii „Albina”

Cauzele sunt două. Întâia, fiindcă soarta băncilor românești din Ardeal și Bănat era legată de legea conversiunii. Ori, în materie de conversiune, evident, toată lumea s'a ferit a se arăta pe față drept adversari ai acesteia. A doua, fiindcă se aștepta ca inițiativa acțiunii împotriva proiectului de lege bancară, să pornească dela „Solidaritatea”, organizația tuturor băncilor românești din Ardeal și Bănat. Ori, s'a dovedit că, „Solidaritatea” nu acționează decât la sugestiile băncii „Albina”, care, după toată semnele, și-a revizuit concepția ei de altă dată, înlocuind programul ei național cu unul pur capitalist, adică s'a raliat completamente la concepția marilor bănci din București. Altfel, „Solidaritatea” nu ar susține cu atâta convingere nevoia lichidării băncilor românești din Ardeal și Bănat, chiar înainte de a se cunoaște precis efectele conversiunii.

În asemenea împrejurări, cercurile economice din Ardeal și Bănat nu se mai pot sprijini pe ceace va face sau nu va face „Solidaritatea” și se gândesc să reacționeze față de legea bancară și în afară de cadrele „Solidarității”.

Primul semnal de luptă va porni din Lugoj și din Bănat, fiindcă nicăeri efectele legii bancare nu vor fi atât de dezastruoase.

În constătuirea ce a avut loc în ziua de 10 Septembrie a. c., la Lugoj, reprezentanții băncilor românești din acel oraș, au constatat, că în cuprinsul Bănatului, actuala lege bancară nu va permite funcționarea nici unei singure bănci românești locale. Astfel nevoile de credit ale Banatului, în concepția făuritorilor acestei legi, vor fi deservite exclusiv de băn-

Folosiți bateriile „Galvani”

Dovezi de pricepere

Pentru a fi cât se poate de obiectivi nu am comentat peripețiile matchului susținut Duminecă de Gloria-CFR la Cluj contra echipei universitarilor, până ce nu am primit informațiuni precise despre felul cum a fost organizată expediția, desfășurarea jocului, arbitrajul și valoarea echipelor.

Eșecul rușinos suferit de divizionarii locali, poate pentru mulți a fost o surpriză neplăcută, mai ales că după jocul cu Unirea-Tricolor, jucătorii Gloriei — cu excepția unora — au dovedit că știu să lupte cu înșuflețire dela primul până la ultimul moment al partidei, nouă însă, care știam în ce condițiuni a părăsit Gloria Aradul, rezultatul de Duminecă a confirmat că și de data aceasta avem perfectă dreptate, când acum câteva zile am scris despre lipsa condamnabilă de pricepere și prevedere ce dăinuiește actualmente în conducerea acestei societăți.

Vom arăta azi toate greșelile comise atât de cei care au format echipa cât și de însoțitorii jucătorilor la Cluj, pentru a demonstra sportivilor aradani că prin critică loială nu urmărim decât a trezi înșfârșit atenția diriguitorilor Gloriei, pentru a se lua la timp măsurile necesare, până ce nu va fi prea târziu.

I. Jucătorul V. Baici, făcând stagiul militar, nimeni nu s'a gândit să intervină la locurile în drept ca să fie menajat în vederea matchului cu Universitatea. Ori nefăcându-se intervenții necesare, acest jucător în zilele de Mercuri și Joi făcuse marșuri pe jos aproape 80 km. și orice sportiv poate să înțeleagă că în asemenea condițiuni fizice — ori cât de bun ar fi Baici — nu putea și nici nu trebuia introdus în echipă.

II. La antrenamentul de Joi, s'a detașat net din linia de atac pe lângă Dobra și noua achiziție Tudor II, un băiat tânăr, însuflețit, inepuizabil și un bun trăgător. Nu s'a găsit necesară introducerea sa în formație, preferindu-se unul răsuflat și fără antrenament. Acest jucător neglijat a confirmat însă speranțele noastre, marcând Duminecă în decursul unui match de categorie rezerve vre-o 10 (zece) goaluri, pe când titularul dovedise încăodată la Cluj că deține pe nedrept locul în echipa primă.

III. Forma actuală a lui Volentir, impunea indiscutabilă introducerea în formație a acestui jucător rutinat și rapid. Totuși specialiștii au cramponat pe Varsasi (român verde), care cu ocazia matchului cu Unirea-Tricolor ajutase bucureștenilor să înscrie ambele puncte ale partidei, arătând că deocamdată nu este în antrenament și-i lipsește experiența jocurilor importante.

IV. Neprezentându-se la Cluj d. Balogh, delegat să arbitreze matchul cu „U”, însoțitorii echipei — din lipsă de prevedere de neiertat pentru conducătorii unui club divizionar, s'au lăsat trași pe sfoară acceptând ca arbitru pe d. Huniade. Aci se vede lipsă de relații și cunoștințe multilaterale sportive, deoarece domnii însoțitori nu au știut nici atât că A. Huniade a fost până la anul 1931 echipperul universitarilor, deținând postul de aripa dreaptă, iar frații săi Petru și Emeric, arbitrii de linie, au fost tot acei Huniade, cari în anul trecut au terorizat pe d. Dordea, conducătorul jocului Gloria-România, silindu-l impertinent să acoarde două pedepse de 11 mt., în speranță că cel puțin astfel Gloria va părăsi învinsă Clujul. Se vede că penalty de 11 mt. a devenit „specialitatea casei”, deoarece și Duminecă, văzând că U. nu poate rezista atacurilor Gloriei, a mai inventat a pedeapsă identică, pentru a asigura conducerea clujenilor.

Scriind rândurile de mai sus, vream să aducem serviciul acelor jucători care luptă întotdeauna din răspuț pentru culorile Gloriei și să lămurim pe sportivii aradani pentru a nu învinui pe inimoșii băieți de înfrângerea suferită, fiind și ei victimele nepriceperii acestora, care sunt însărcinați să conducă treburile Gloriei-CFR.

Sperăm că loialitatea criticilor noastre va fi recunoscută tacit și de cei vizați, iar dacă nici Duminecă cu ocazia matchului cu Crișana nu vom vedea pe teren o echipă bine sudată, însuflețită și cu dorința nestrămutată de a reabilita sportul arădan și mai ales Gloria, atunci cu regret vom fi siliți să constatăm încăodată că îndreptarea nu mai este posibilă și specialiștii recunoscându-și nepriceperea, vor trage consecințele.

MARELE CIRC „KRATEYL”

Instalat în piața de fân din Timișoara-Fabrică
Dă în fiecare seară la orele 9 mari reprezentații de gală
Cu un program nemaivăzut la Timișoara

Sărbătorile și Dumineca două reprezentații.   PREȚURI POPULARE

)INTERCONTINENTALA(

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TRANSPORTURI ȘI COMUNICAȚIE

FACE TRANSPORTURI ȘI VĂMURI PE ÎNTREG GLOBUL

Dacă iubiți adevărul; dacă aprobați campaniile noastre de salubritate națională, aveți singura posibilitate de a susține eforturile noastre: PLĂTINDU-VĂ ABONAMENTELE ȘI ABONÂND PE AMICII VOȘTRII.

Anchetele noastre

Unde germanii sunt vecini cu românii

— Românii din Comlăuș au început să imite pe germanii din Sântana. — Natalitatea germanilor fixată la doi. — Cultivarea rațională a pământului. — Igiena la germani și la români —
— Dela trimisul nostru special —

In istoria Ardealului este cunoscut fenomenul „Inghitirii” ce l-au produs și-l produc românii asupra sașilor. Se știe că în felul acesta, sunt pe întinsul Ardealului comune curat românești, care poartă nume nemțesc. Este indiciul irefutabil, că în timpurile mai vechi aceste sate au fost formate din coloniști sași. Pe urmă au început să intre ei, românii, de cele mai multe ori ca slugi. Intre aceste slugi, cu sânge înfocat și între „frigidetele” săsoace au intervenit legături de ordin sentimental, ca să nu zicem altfel, cu urmarea directă și logică, încheiată înainte altarului. Azi o căsătorie, mâine alta și așa mai departe în curs de zeci de ani, satul începe să-și piardă caracterul săsesc, se românizează.

Am căutat să verificăm și la noi în județ fenomenul acesta, dar aici nu există. Motivele nu le-am aflat și nici nu ne interesează.

Aspecte exterioare

Atât Sântana, cât și Comlăușul, primesc pe vizitator cu străzi largi, parte pietruite, străjuite de ambele laturi de pomi cu coroana bogată, cari în zilele de arșiță, imprăstie o umbră binefăcătoare.

Trotuarele pietruite, permit ca în timp de ploaie circulația să nu fie împiedecată și omul să nu se ncarce de noroi pe haine și pe ghete.

Casele se țin curate și alinate, ascunse în dosul pomilor, dând o impresie rigidă, geometrică, ce caracterizează toate satele și orașele germane.

Două metode

In schimb am constatat altceva, — un lucru cunoscut. Germanii din Sântana au o metodă în cultivarea pământului, iar românii din Comlăuș au alta.

Această diferență de metodă asigură germanilor o superioritate materială asupra românilor, stare materială care permite și crearea unei culturi sufletești superioare.

Ce se întâmplă însă?

Nu am putut constata — în scurtul timp petrecut în aceste două sate — ce motive au determinat pe românii din Comlăuș să părăsească tradiționalul tembelsism al țărânului român și să înceapă să lucreze pământul după metodele vecinilor germani din Sântana.

Faptul acesta a făcut ca românii din Comlăuș să producă mai mult decât mai înainte, astfel că și hrana, alimentația s'a îmbunătățit.

Trebuie reținut acest lucru, pentru că explică o altă chestiune, și anume a proporției de nașteri, pe

care o vom discuta mai jos.

La germani, 2 copii

Chestiunea care ne-a interesat în mod deosebit, a fost a natalității. Cunoșcând prolificitatea nemților dela Glogovaț, unde în fiecare familie sunt 8 10—12 copii, am voit să vedem dacă, la Sântana se repetă acest lucru. Și spre surprinderea noastră, am constatat, că aici nașterile sunt standardizate. În majoritatea familiilor nu se nasc decât 2 (doi) copii.

In schimb la românii din Comlăuș lucrul stă altfel. Aici fiecare cetățean care se respectă, ține să aibă 4—5 copii. Concluzia vine dela sine. Românii din Comlăuș, ajutați de starea materială care se îmbunătățește mereu, peste 20—25 ani vor începe să acapareze bunurile germanilor, astfel că peste alții 20—25 ani, Sântana va fi românizată.

Igiena la unii și la alții

Știut fiind că viața unui popor, este influențată de condițiunile igienice în care trăiește

și că de obicei, ne-am interesat și asupra acestei chestiuni, am văzut lucruri surprinzătoare.

La germanii din Sântana, cu case curate pe din afară, curățenia internă, igiena, este lipsă la apel. Se vede deci, că pentru ei contează exteriorul.

In schimb, la românii din Comlăuș, exteriorul caselor nu contează prea mult, nu este la îndrăgirea celui german. La, români, interiorul este cu mult mai curat. În fiecare casă se găsește cel puțin două odăi ținute într-o curățenie foarte mare, — curate ca ochiul, cum se spune pe-acolo.

Constatările noastre rezeși, sunt, — trebuie să ni se ierte modestia — îmbucurătoare pentru români. Și mai cu seamă că și aici, ca peste tot, mâna oficialităților a lipsit și lipsește.

Să sperăm că exemplul luat de românii din Comlăuș dela germanii din Sântana, la rândul lui va fi luat și de alte sate românești din vecinătate.

Radu Baltag.

Declarațiile d-lui Slăvescu în legătură cu împrumutul intern

Inainte de plecarea d-sale din țară, d. ministru Slăvescu a făcut următoarele declarații în legătură cu lansarea împrumutului intern.

Vă declar în chipul cel mai categoric că nu renunț cu o iotă la principiile cardinale ale politicii financiare ce am făcut până astăzi.

Rămân un hotărât apărător al monedei în actualul ei cadru legal și în consecință, voi lansa împrumutul intern, menționând ca primă condiție clauza aur (lei stabilizați).

Sunt încredințat că oricine este zelos de creditul statului, va respecta cu stințenie anga-

jamentul solemn ce iau, de a plăti, capital și dobânda la noul împrumut, în lei stabilizați 1929.

Cât privește propaganda ce se face în mod latent, în sensul de a provoca nelcredere în angajamentul statului, vă declar că nu mă voi opri de a întrebuișa toate măsurile legale de apărare, împotriva celor ce încearcă să saboteze o acțiune care nu este nici a unui om, nici a unui guvern, ci ea îmbracă caracterul unei acțiuni de mare interes național.

Cetiți „ECOUL”

Un plan habsburgic

In timp ce cancelarul Schuschnigg își continua cura la Garup evitând cu grije obiectivele indiscrete ale reporterilor fotografici, o serie întreagă de arhiduci se întruneau într'un important consiliu de familie la Mariazell, în Austria, în vila prințului Hohenlohe, vărul arhiducelui Frederich. D. von Wiesner, șeful partidului legitimist austriac, lua și el parte la această întrunire secretă prezidată de arhiducele-mareșal Eugen.

Ceeace dovedește cu prisosință că era vorba pur și simplu de o întrunire politică și nu de o „simplă și amicală întâlnire familiară”, cum afirma un ziar monarhist vienez. Din contra, întrunirea dela Mariazell prezintă un deosebit interes, mai ales în actualele împrejurări. Iată ce scrie în această privință d. Michel Gobel în „Excelsior”:

Suntem în măsură a preciza că, trei probleme figurau pe ordinea de zi a debaterilor: căsătoria arhiducelui Otto, reocuparea bunurilor familiei de Habsburg în Austria și, în sfârșit, restaurarea.

Căsătoria arhiducelui Otto

S'a mers prea departe atunci când s'a anunțat prin ziare, apropiata căsătorie a arhiducelui Otto cu o principesă a Suediei. E just că proiecte matrimoniale în acest sens n'au lipsit. Ex-impărăteasa Zitta însă, ar prefera să-și vadă fiul căsătorindu-se cu o principesă italiană. Faptul nu e lipsit de importanță pentru Habsburgi, de vreme ce ei speră să câștige pe această cale pentru cauza lor, guvernul din Roma. Majoritatea arhiducilor sunt pentru acest mariaj, la care nici d. Mussolini nu s'ar opune.

Așa se explică alarmarea generală, produsă de voiajul pretendentului tronului Austriei la Stockholm.

Șansele Habsburgilor în Ungaria

Arhiducele Frederic, care locuiește împreună cu familia sa în Ungaria, a făcut o expunere asupra situației din țara sa.

Situație destul de confuză.

Chestiunea Albrecht, fiul arhiducelui Frederic, pe care mama sa arhiducesa Isabela împreună cu o serie de grofi unguri — printre cari se pune și contele Bethlen — l'ar fi îndemnat să pretindă coroana Sfântului Ștefan, e chestiune închisă. În afară de aceasta însă, o serie întreagă de defecțiuni s'au produs în lagărul legitimiștilor unguri.

Cu câteva zile înainte de consiliul de familie dela Mariazell, principalii legitimiști maghiari s'au întrunit la contele Antoniu Sigruff, al cărui rol e binecunoscut în tentativa de restaurare din 1921. Aci a fost redactat un memorandum adresat prințului Otto și ex-impărătesei mame, în care se arată că preocupările exclusiv „austriace” ale pretendentului tronului, nemulțumesc adânc pe regaliștii unguri.

Intr'adevăr, de câțva timp, Otto și Zitta urmăresc numai o restaurare la Viena. Din cauza aceasta, sunt pe cale să-și piardă partizanii dela Budapesta...

Dacă arhiducele Albrecht a abdicat în mod voluntar în fața șefului casei de Habsburg, monarhiștii-naționaliști maghiari au un alt candidat. Pe tânărul fiu al popularului arhiduce Ioșef, care a comandat trupele ungare în timpul războiului.

Va accepta însă tânărul prinț să se opună „regelui legitim”? Pentru cei cari cunosc spiritul tradiționalist al Habsburgilor, e foarte puțin probabil.

(Măine urmează).

Cinematograful CENTRAL

Programul de azi:

Domnișoara e măritată

Jenny Jugo, Paul Hörbiger
Reprezentările
la orele 5, 7.15 și 9.15 seară
Prețuri normale.

SELECT
(Crucea Roșie)

Programul de azi:
Repriză!

Regele țiganilor

Jose Mojica, Rosita Moreno
Reprezentările
la orele 5, 7.15 și 9.15 seară

**Invățători și elevi români,
Cumpărați cărțile și rechizitele școlare la**

LIBRĂRIA

**„CARTEA ROMÂNEASCĂ”
BULEV. REGELE FERDINAND I.**

CARE ESTE CEA MAI BINE ASORTATĂ LIBRĂRIE ROMÂNEASCĂ DIN TIMIȘOARA
SE ACORDĂ RABATURI MARI

SPRIJINIȚI COMERTUL ROMÂNESC, DAȚI AVÂNT CULTURII ROMÂNEȘTI!
— PREȚURI EXTREM DE AVANTAJOASE!!! —

Programul pe Septembrie al Barului-cabaret „MADAR”:

Rin-Tin-Tin și Pimpî

cântii - minune, cu renume mondial, cari cântec, socotesc și au auz muzical. — Nu în ilim, ci în carne și în oase. —

Program se produce: LAURA BERTINI, MANCI LAFAYETTE, FORTUNATA MARSELA, SISTERS BARRISON, RITTA RYLL, RIKTA RENNY, KELETI BABA SARY & BABY

In țara fructelor...

De un timp încoace au devenit de actualitate discuțiile în jurul unei probleme: producția noastră de fructe și valorificarea ei.

Unde te duci și unde te întorci nu mai auzi vorbindu-se de altceva. Toată lumea se crede mai bine informată, comentează, critică și emite păreri.

D. subsecretar de stat Manolescu-Strungă a făcut un turneu în străinătate, pentru a recăștiga de bușeele fructelor noastre — pierdute din cauza indolenței și din lipsa unui spirit comercial cinstit — iar în prezent participă cu un neobosit zel la inaugurarea de expoziții și de „săptămâni“ a fructelor; presa și-a îndemnat — prin valuri de cerneală — cetitorii să consume cât mai multe fructe, pentru a încuraja producția națională, iar ministerul agriculturii a dat comunicata și a făcut înlesniri producătorilor.

Totuși, după aceste vorbe, fapte și intenții laudabile. În urma acestei reclame ingenioase, lumea nu-și dă ghes la magazinele și chioșcurile de fructe. Rare de tot vezi câte un amator, care — după ce se tocmește câte o jumătate de oră — cumpără cel mult un kilogram din fructele rânduie simetric pe tarabă.

Cauza e foarte cunoscută și poate fi verificată de oricine. Sunt scumpe! Sunt atât de scumpe, încât consumul de fructe a devenit un adevărat lux, pe care nu și-l poate satisface toată lumea, iar cei ce eventual încearcă, o fac cu riscul de-ași periclită echilibrul bugetar.

Pentru a vă dovedi afirmația, iată și tariful fructelor ce se vând pe piața Timișorii:

Merele 14 lei kg.; perele 24 lei kg.; strugurii 24 lei kg.; nucile 24 lei kg.; pierșicele 56 lei kg.

Câți se mai încumetă să facă o cură de struguri cu douăzeci și patru de lei kilogramul?

Cine dă bucurios — oricât de pofticios ar fi — acum în plin sezon, cinci zeci și șase de lei pe un kilogram de pierșici?

Suntem în Suedia? Nu! Suntem în România, în țara fructelor, în anul de grație 1934, în care abundența producției i-a pus pe gânduri pe cultivatori, făcându-i să-și vândă produsele pe prețuri de nimic.

Tot în acest timp, Ministerul Agriculturii anunță că a organizat un birou de aprovizionare, cu struguri și fructe, a tuturor localităților din țară. Costul strugurilor nu va depăși 5 lei kg. după varietăți.

Evident, o măsură salutară, dar incompletă. Trebuia să se mai ia una. Trebuie să se fixeze în afară de prețurile cu cari se pot cumpăra fructele și prețurile maxime de vânzare.

În Bănat comerțul cu fructele, bazat pe reclama făcută gratuit de stat — a devenit un mijloc de îmbogățire, rapid și fără risc, în dauna consumatorului, care e speculat în mod rușinos.

Să înceteze specula! Cât timp vor fi speculanți și prețuri așa de ridicate, zădărnice vor fi toate „săptămânile“ și îndemnurile de a consuma fructe, pentru a încuraja producția națională. Zădărnice va fi și expoziția de fructe proiectată de edilii Timișorii, cu concursul prefecturii, la sfârșitul lunii Septembrie.

Fructele nu sunt făcute pentru a fi privite și admirate la expoziții.

Iar cei ce-au propovădit binefacerile fructelor — dacă au făcut-o din convingere — sunt datori să-și continue munca, luptând și împotriva tuturor acelor cari, speculând cuvintele, își fac sursă de venituri ce frizează bunul simț.

Al. Pav.

Nu se mai eliberează bilete de trecerea frontierei

În urma unor repetate ordine ale Ministerului de Interne, nu se mai acordă la nimenia și sub nici un motiv, bilete de trecerea frontierei la Ungaria.

Massaryk e grav bolnav

Praga. — Guvernul a hotărât ca să numească un locțiitor permanent al lui Massaryk a cărui stare se agravează.

E greu să se mai scoale de pe patul de boală, unde l-a aruncat o influență, încă de prin Aprilie, fiindcă președintele Cehoslovaciei are deja 84 de ani.

Rusia a fost acceptată în Ligă

Geneva. — În cursul sesiunii private ținută ieri seară de către consiliul Societății Națiunilor, s'a decis în unanimitate că Uniunea Sovietică trebuie admisă în Societatea Națiunilor și să i se atribuie un loc permanent în consiliu. Reprezentanții Portugaliei și Argentinei s'au abținut de la vot.

Îngrijorarea ungarilor

Paris. — Corespondentul din Budapesta al ziarului „Temps“ arată că în ultimul timp, s'a înregistrat o îndepărtare clară a Ungariei de Italia.

Acest lucru a început din momentul în care Italia a apărut cu înverșunare independența Austriei față de Germania.

La Budapesta se credea că Germania va adera la convenția de la Roma, încheiată între Italia, Austria și Ungaria.

Acum însă, după planurile Italiei, Mica Înțelegere ar urma să ocupe locul rezervat Germaniei.

Acest lucru a produs o impresie nefavorabilă în Ungaria, unde presa declara încă acum câteva zile, că aderarea Cehoslovaciei la convenția de la Roma ar fi un lucru grotesc.

Se spune că vizita apropiată a d-lui Gömbös la Varșovia se face cu intenția, ca Ungaria să câștige acolo, ce a pierdut acum cu Italia.

Ciocnirea de trenuri din gara Săcălaz

Luni seara trenul personal cu No. 156, ce venea de la Jimbolia mergând spre Timișoara, la intrarea în gara Săcălaz, a ciocnit cu un tren de marfă, care staționa pe linie. Ciocnirea a fost destul de violentă și ambele trenuri au suferit avarii.

Frânarul Metode Cristoi a fost strivit între vagoane, murind imediat. Deasemeni au fost răniți și doi călători din trenul de persoane. Starea lor nu este gravă.

Organele superioare CFR au început o anchetă, spre a stabili împrejurările în cari s'a produs nonococirea și cine sunt vinovații.

Dacă iubiți „ECOUL“, faceți un efort pentru succesul său, plătindu-vă abonamentul.

Să nu trecem neobservat un fenomen semnificativ

Pe culcușurile tribunalului timișorean s'a comentat foarte mult Luni dimineața, înainte de cunoașterea sentinței tribunalului în afacerea falsurilor și fraudelor piariste, faptul că așazisul ordin piarist „român“, prins în capcana propriilor sale viclenii și dus în fața justiției, n'a găsit în Timișoara nici un avocat catolic, ci a trebuit să facă apel la oficiile unor avocați evrei, d-nii Blum, Ișl și Iul.

Cărei împrejurări să atribuim acest fenomen?

Nu se poate presupune că baroul timișorean n'ar număra și avocați catolici și încă fosti elevi ai liceului piarist catolic din Timișoara. Dimpotrivă, se poate arăta că baroul timișorean numără destul asemenea avocați.

Asta fiind situația, pare și mai enigmatică împrejurarea că atunci când în fața jus-

tiției s'au pus chestiuni vitale pentru ordinul piarist din România, acest ordin a trebuit să fie apărat de doi evrei timișoreni și de nici un avocat catolic din Timișoara.

Ghici ghicitoarea mea... Azi lumea mai face fel de fel de presupuneri, bănuște ba cutare, ba cutare altă intenție frauduloasă, a ordinului piarist — ca să folosească o expresie des întrebuintă de venerabilul jurist d. George Plopu, în magistratura d-sale consultație juridică, aflătoare la dosarul cauzei.

S'ar putea ca mîine să aflăm și aceste intenții frauduloase, ca să putem avea nouă dovadă a căilor strămbă pe care le bătătoresc de 16 ani de zile piariștii noștri „români“, atârndtori de Budapesta, după cum glăsuște vicleanul decret papal nr. 3505-1921.

Clarificarea Maniu-Vaida

— Discursurile. — Ce se crede —

Comitetul central executiv al partidului național-țărănesc și-a reluat lucrările.

Sedința rămâne secretă deși nu e vorba de nici o conspirație ci numai de o amplă explicație între d-nii Maniu și Vaida asupra tuturor chestiunilor politice și personale care i-au despărțit după o prietenie de 40 de ani.

D. Mihalache, care s'a așteptat la o desfășurare neplăcută a discuției, ceiace ar fi zdruncinat autoritatea d-sale de șef al partidului a ținut ca și discursurile de azi să rămână strict secrete.

Discursul d-lui Maniu

Primul a vorbit d. Iuliu Maniu.

Discursul d-lui Maniu care se consideră ca unul din cele mai frumoase din câte le-a rostit vreodată, a fost de fapt o amplă expunere și justificare a acțiunii și concepțiilor sale politice, cunoscute din discursurile d-sale recente.

În privința raporturilor sale cu partidul, d. Maniu a declarat că rămâne membru devotat al partidului național-țărănesc.

În câteva rânduri d. Maniu s'a adresat, în discursul său, și d-lui Vaida-Voevod, cu cuvintele „fratele Alexandru“. În genere, discursul d-lui Maniu este considerat ca foarte conciliant față de d. Vaida și amicii d-sale din partid.

Ce spune

După d. Maniu a luat cuvântul d. Vaida-Voevod.

D-sa a fost foarte dărz în apărarea punctului d-sale de vedere.

A făcut un istoric al împrejurărilor în cari a format guvernul după căderea regimului Iorga, subliniind că a acceptat însărcinarea, după ce a avut pentru aceasta consimțământul expres al d-lui Maniu.

D-sa a arătat că guvernarea i-a fost sabotată de actele de indisciplină ale amicilor d-lui Maniu cari lansau tot felul de svonuri neîntemeiate despre acțiunea guvernului Vaida și a raporturilor primului ministru cu Coroana.

În acest sens, d. Vaida a și citat câteva cazuri, punându-le la punct cu toată francheța.

În urma acestora, se poate spune că marea clarificare dintre cei doi, s'a produs. O agravare a conflictului nu e posibilă având în vedere abilitatea discursurilor cari însuși nu denotă că o imediată apropiere se va face.

Poate că d. Mihalache va veni cu bomba unei soluții „modus vivendi“. Ar fi potrivit pentru a evita o eventuală ruptură în partid.

Lucrările pregătitoare pentru întocmirea Catalogului de Presă din România pe 1934 au început.

Toate ziarele și revistele cari nu figurează în partea redacțională a catalogului pe 1934 și cari doresc să fie trecute în catalogul de presă pe 1935, vor binevoi să trimească exacte despre tariful lor, precum și câte un exemplar de probă, editorului catalogului, Agenției de Publicitate Rudolf Mosse S. A., Bul. Brătianu No. 22, București I.

Trecerea în partea redacțională a catalogului are loc în mod gratuit.

Cinema CORSO

Azi ultima oară! De azi reprezentațiile se încheie la orele 5, 7.15 și 9.15.

Harry Pie
în filmul lui cel mai grandios
Jos masca

VINE!
Film Vienez cu muzică și humor
Romanul
prințului Habsburg
Orth Joan
Gretl Theimer, Karl Ludwig Diehl, Paul Richter, Paul Hörbiger

ABONAMENTE:
Lei 500 pe an, 275 pe 6 luni, 150 pe 3 luni.
Pentru bănci, cafenele, industrii, toate instituțiile particulare și administrațiile publice: lei 1500 anual

Vicleanul decret nr. 35051/921

(Urmare din pag. I.)

Deci: așazisul ordin piarist din România a vorbit mereu de un decret de separare, din 1925 — care nu există, sau nu era arătat autorităților noastre de stat — și a ascuns un alt decret mai vechi al Sfântului Scaun, cu nr. 3505/1921.

De ce?

Pentru că acest decret este dovada indiscutabilă a duplicității și a acțiunilor subversive ale piariștilor moșteniți de noi dela Ungaria Sfântului Ștefan.

* Acest decret vorbește despre:

a) Constituirea canonică a unei vice-provincii piariste în România, atârndtoare de Provincia ungară — și spune că acest lucru se ordonă pentru

b) Câtă vreme teritoriile politice nu vor cere altfel.

Cu alte cuvinte: piariștii din România au cerut și au obținut constituirea lor în vice provincie, atârndând însă de provincia din Ungaria, și aceasta pentru un timp limitat — „câtă vreme treburile politice nu vor cere altfel“ — pentru că așazisii piariștii din România mai cred că „treburile politice“ se pot schimba, adică harta Europei centrale se mai poate modifica, adică Ungaria mai poate fi stăpână peste teritoriile ce i-au aparținut pe

nedrept, și atunci ordinul piarist maghiar — cel din Ungaria de azi și cel din România — își va reface și așa vechea lui fizionomie geografică și politică. (Să nu ne speriem de cuvântul politic, pentru că lucrările de specialitate ale d-lui prof. univ. O. Ghibu ne dovedesc că piariștii din Ungaria au fost și sunt unelte în mâna politicii maghiare; iar separat de aceasta, însuș vicleanul decret nr. 3505/1921 vorbește de: treburile politice).

Iată dovezele duplicității piariștilor din România.

Iată dovezele acțiunilor lor iredentiste și revizioniste, puse în practică după sugestiile care nu pot porni decât din sursă budapestană.

Iată de ce și azi, pe clădirea liceului piarist din Timișoara mai vedem urmele coroanei maghiare și statulele Sfântului Ștefan, Sfântului Ladislau și altor sfinți din istoria poporului care a oprimat timp de 1000 de ani poporul românesc din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș.

D. prof. univ. Onisifor Ghibu, care a ajutat justiției românești să facă dreptate în chestiunea așazisilor piariști „români“. — O! cât de români! — merită toată recunoștința neamului său.